10. UN International Organization of Migration. URL: <http://iom.org.ua/ua/migraciyne-zakonodavctvo>
11. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
12. State Statistics of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
13. International Labour Organization (ILO). URL: <http://www.ilo.org>
14. UN Economic and Social Council. (ECOSOC) URL: www.un.org/ru/ecosoc/unfpa
15. International Migration Outlook. Continuous Reporting System on International Migration. Annual Reports 2006 – 2017 / OECD. URL: <http://www.oecd-ilibrary.org>
16. State Migration Service of Ukraine. URL: <https://dmsu.gov.ua>

ДАНИ ПРО АВТОРА

Біла Світлана Олексіївна, професор кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу, професор, доктор наук з державного управління.

Факультет міжнародних відносин (ФМІ).
Національний авіаційний університет (НАУ),
просп. Космонавта Комарова 1, м. Київ, 03680, Україна.
e-mail: svbila_2012@ukr.net
orcid.org/0000-0003-3909-5054
Researcher ID : F-7237-2018

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Белая Светлана Алексеевна, профессор кафедры международных экономических отношений и бизнеса, профессор, доктор наук государственного управления, заслуженный экономист Украины.

Факультет международных отношений (ФМО).
Национальный авиационный университет (НАУ),
просп. Космонавта Комарова 1, г. Киев, 03680, Украина.
e-mail: svbila_2012@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Bila Svitlana, Professor of International Economic Relations and Business Department, Professor, Doctor of Public Administration, Honored economist of Ukraine. Faculty of International Relations (FIR).

National Aviation University (NAU),
prosp. Kosmonavta Komarova 1, Kyiv, 03680, Ukraine.
e-mail: svbila_2012@ukr.net

Подано до редакції 16.03.2019

Прийнято до друку 27.03.2019

УДК 330.322

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-41-119-126>

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

**Кужелєв М. О.,
Плахотнюк В. В.**

Предметом дослідження виступають економічні відносини, які виникають у процесі функціонування інвестиційного ринку України.

Мета роботи – на основі системного аналізу дати оцінку інвестиційному клімату України, виявити проблемні аспекти та стримуючі чинники його формування в сучасних умовах, а також визначити пріоритетні напрями його оптимізації.

Методологічною основою статті стали методи аналізу та синтезу, статистичні методи, в тому числі графічний метод, методи порівняння та узагальнення.

Результати роботи. У статті проведено статичний аналіз основних макроекономічних показників інвестиційного клімату України. Виявлено, що інвестиційний клімат держави залишається несприятливим для зовнішнього інвестора. Відповідно виявлено ряд проблем та запропоновані шляхи їх вирішення для покращення інвестиційного середовища держави.

Галузь застосування результатів. Фінансові ринки, формування інвестиційного клімату України, пріоритети розвитку інвестиційного середовища країни.

Висновки. Інвестиційний клімат України, попри позитивну тенденцію, залишається несприятливим. Країна має невисокі показники у світових рейтингах. Відповідно, керівництво держави повинно спрямовувати зусилля на покращення інвестиційного іміджу держави шляхом проведення дієвих реформ, створенням належної інвестиційної інфраструктури, приведення у відповідність до світових та європейських стандартів вітчизняного законодавства тощо.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, інвестиційне середовище, інвестиційний імідж, проблеми функціонування інвестиційного ринку.

ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОГО КЛИМАТА В УКРАИНЕ

Кужелев М. А.,
Плахотнюк В. В.

Предметом исследования выступают экономические отношения, возникающие в условиях функционирования инвестиционного рынка Украины.

Цель работы – на основе системного анализа дать оценку инвестиционному климату Украины, выявить проблемные аспекты и сдерживающие факторы его формирования в современных условиях, а также определить приоритетные направления его оптимизации.

Методологической основой статьи стали методы анализа и синтеза, статистические методы, в том числе графический метод, методы сравнения и обобщения.

Результаты работы. В статье проведен статический анализ основных макроэкономических показателей инвестиционного климата Украины. Выявлено, что инвестиционный климат государства остается неблагоприятным для внешнего инвестора. Соответственно, выявлен ряд проблем и предложены пути их решения для улучшения инвестиционной среды государства.

Область применения результатов. Финансовые рынки, формирование инвестиционного климата Украины, перспективы развития инвестиционной среды страны.

Выводы. Инвестиционный климат Украины, несмотря на положительную тенденцию, остается неблагоприятным. Страна имеет невысокие показатели в мировых рейтингах. Соответственно, руководство государства должно направлять усилия на улучшение инвестиционного имиджа государства путем проведения действенных реформ, созданием надлежащей инвестиционной инфраструктуры, приведение в соответствие с мировыми и европейскими стандартами отечественного законодательства и тому подобное.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, инвестиционный климат, инвестиционная среда, инвестиционный имидж, проблемы функционирования инвестиционного рынка.

DIRECTIONS OF OPTIMIZATION OF INVESTMENT CLIMATE IN UKRAINE

Kuzheliev M. O.,
Plahotniuk V. V.

The subject of the research is the economic relations arising in the conditions of functioning of the investment market of Ukraine.

The purpose of the work is to assess the investment climate of Ukraine on the basis of a system analysis, to reveal problem aspects and deterrents of its formation in modern conditions and also to define the priority directions its optimization.

Methodological basis of the article became the methods of analysis and synthesis, statistical methods, including graphical method, methods of comparison and generalization.

The results of the work. The article contains a static analysis of the main macroeconomic indicators of the investment climate of Ukraine. Despite the positive trend, the investment climate of the state still remains unfavorable for an external investor. Accordingly, a number of problems have been identified and solutions have been proposed for improving the state's investment environment.

The field of application of results. Financial markets, the formation of the investment climate of Ukraine, the development prospects of the investment environment of the country.

Conclusions. The investment climate of Ukraine, despite the positive trend, remains unfavorable. The country has low rates in world rankings. Accordingly, the state should focus on improving the investment image of the state, through effective reforms, creating an appropriate investment infrastructure, effective legislation, etc.

The investment climate of Ukraine, despite the positive trend, remains unfavorable. The country has low rates in world rankings. Accordingly, the government should direct efforts to improve the state's investment image through effective reforms, the creation of an adequate investment infrastructure, alignment with national and European standards of domestic legislation, etc.

Keywords: investment activity, investment climate, investment environment, investment image, problems of functioning of the investment market.

JEL Classification: H54, H61.

Актуальність теми. В умовах структурної перебудови національної економіки формування сприятливого інвестиційного клімату є пріоритетним завданням держави. Проте, інвестиційний клімат України, попри позитивну тенденцію (Україна в рейтингу Doing Business у 2018 році піднялась на 76 місце), залишається несприятливим, а інвестиційне середовище країни досі має комплекс проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему оптимізації інвестиційного клімату країни досліджено у працях таких вчених-економістів, як: Л. Д. Забродська, Т. Г. Затонацька, Р. С. Квасницька, А. С. Музиченко, А. В. Нечипоренко, В. Л. Отецький, Т. С. Пічугіна, Є. А. Стефанович, Н. А. Хрущ, Н. В. Шевчишина та ін. Разом з тим, незважаючи на велику кількість напрацювань, серед науковців відсутній єдиний підхід щодо побудови ефективного механізму оптимізації інвестиційного клімату країни.

Мета роботи – проаналізувати стан інвестиційного клімату України та запропонувати комплекс інструментів оптимізації інвестиційного клімату в Україні.

Досягнення поставленої мети обумовило вирішення таких завдань: аналіз економічної природи фінансових інструментів оптимізації інвестиційного клімату країни; аналіз сучасного стану інвестиційного клімату України; виокремити ключові аспекти покращення інвестиційного клімату країни.

Об'єкт дослідження – система економічних відносин щодо покращення інвестиційного клімату України та використання податкових інструментів його оптимізації.

Предметом дослідження є комплекс інструментів оптимізації інвестиційного клімату в Україні.

Постановка проблеми. Інвестиційна діяльність – важливий аспект розвитку держави, адже в умовах глобалізації вирішення більшості економічних та соціальних питань неможливе без розвитку інвестиційної діяльності. Сьогодні інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, зростання науково-технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності як регіонів, так і держави в цілому. Покращення інвестиційного іміджу країни є одним із дієвих методів соціально-економічних перетворень. Адже формування сприятливого інвестиційного клімату є основною передумовою активізації інвестиційної діяльності.

Результати дослідження. Створення сприятливого інвестиційного клімату є однією з ключових умов побудови ефективної економіки країни, а також – є передумовою підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання як на національному ринку, так і на міжнародній арені.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р., інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій [1]. В інвестиційному законодавстві ключовим поняттям є поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. З метою глибшого розуміння сутності інвестиційної діяльності, доцільно проаналізувати підходи вітчизняних учених-економістів до визначення цього поняття (табл.1).

Таблиця 1. Підходи до визначення поняття «інвестиційна діяльність»

Автор	Визначення
Н. А. Хрущ, Н.В. Шевчишина [2]	Діяльність із вкладення засобів у об'єкти інвестування з метою отримання позитивних результатів; у вузькому розумінні це – процес перетворення інвестиційних ресурсів у вкладення.
Р. С. Квасницька [3]	Сукупність заходів та дій інвесторів різних секторів економіки щодо вкладання попередньо сформованих із заощаджень та запозичень інвестиційних ресурсів із метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту.
Т. Г. Затонацька, В. Л. Отецький [4]	Комплекс заходів від моменту прийняття рішення про інвестування до завершальної стадії – досягнення окупності вкладень і отримання запланованого результату – прибутку або соціального ефекту.
А. С. Музиченко [5]	Сукупність економічних операцій, що характеризують рух довгострокового вкладення капіталів, та призначених для створення, розширення, реконструкції, модернізації, технічного переозброєння підприємств, об'єктів підприємницької діяльності.
Є. А. Стефанович [6]	Комплекс заходів держави, фізичних та юридичних осіб, спрямований на ефективне розміщення ресурсів з метою отримання очікуваного ефекту. Ефектом може бути не лише прибуток, а й розбудова інфраструктури, покращення умов життя населення.
Т. С. Пічугіна, Л. Д. Забродська [7]	Комплексна діяльність починаючи від мобілізації інвестиційних ресурсів і закінчуючи одержанням ефекту, а у вузькому розумінні це – власне інвестування.

Джерело: складено авторами.

Відсутність єдиного підходу до визначення поняття «інвестиційна діяльність» свідчить про його багатогранність та призводить до протиріч та неузгодженості підходів, які застосовуються для розкриття його змісту та сутності.

На нашу думку, інвестиційна діяльність – це система економічних відносин, що виникають між домогосподарствами, фірмами та державою щодо розміщення капіталу з метою отримання прибутку чи досягнення іншого ефекту (економічного, соціального тощо).

Одним з найважливіших важелів, що впливає на інвестиційний імідж є податкова політика країни, зокрема механізм оподаткування прибутку підприємств. Особливого значення набуває вдосконалення цього механізму з метою підвищення ефективності його впливу на інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання. Тому доцільно розглянути принципи функціонального підходу до податкового регулювання діяльності підприємств, а саме:

- звільнення від оподаткування частини прибутку, що спрямовується на фінансування інноваційної діяльності та купівлю патентів;
- звільнення від оподаткування прибутку, витраченого на отримання консалтингових послуг, кадрове забезпечення (підвищення кваліфікації і перепідготовку кадрів), на соціальне забезпечення;
- надання податкових пільг суб'єктам господарювання, які здійснюють експортне та імпортозаміщуюче виробництво, функціонують у депресивних регіонах, а також у стратегічно важливих галузях економіки.

Інвестиційний клімат у 2018 році дещо покращився, це пояснюється частково тим, що Верховна Рада ухвалила законопроект, що спрощує залучення іноземних інвестицій. Проте в законодавстві України ще не прописано чіткий механізм захисту прав та інтересів інвесторів, а також розбіжності законів та невідповідність вітчизняного законодавства міжнародним стандартам дають негативну оцінку для зовнішніх інвесторів.

Станом на грудень 2017 року в економіку України (рис. 2) іноземними інвесторами з 76 країн світу вкладено 1630,4 млн.дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 25,6 %, Нідерланди – 16,1 %, Російська Федерація – 11,7 %, Велика Британія – 5,5%, Німеччина – 4,6%, Віргінські Острови (Британія) – 4,1%, і Швейцарія – 3,9%. Найвагомші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність – 26,1% та підприємств промисловості – 27,3% [8].

Рисунок 1. Обсяг інвестицій за 2010–2017 роки

Джерело: складено авторами на основі [8].

Отже, найбільше залучення інвестицій в Україну було у 2014 році – 53704 млн. дол., найменшу кількість спостерігаємо у 2016 р. – 36154,5 млн. дол., за 2017 р. інвестиції зросли на 4,3 %, що є позитивним для економіки країни.

Досліджуючи інвестиційний клімат України, доцільно розглянути макроекономічні чинники, які гальмують, або ж навпаки сприяють розвитку іноземного інвестування. Макроекономічні показники і результуюча змінна — обсяг прямих іноземних інвестицій, що надійшли в економіку України за досліджуваний період представлено в таблиці 2.

Таблиця 2. Макроекономічні показники для аналізу впливу на прямі іноземні інвестиції в економіку України у 2011—2017 рр.(станом на початок року)

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Номінальний ВВП млн доларів США	116 151	136 609	145 220	154 369	116 337	79 534	80 505
Середня заробітна плата, доларів США	283	331	379	410	292	193	203
Рівень безробіття, %	8,9	8,7	8,2	7,8	9,7	9,5	9,7
Середня облікова ставка НБУ, %	8,6	7,5	7,5	6,8	12	23,8	17,3
Частка збиткових підприємств у загальній кількості	42,7	36,5	37	35	34,5	26,7	27
Капітальні інвестиції млн доларів США	9600	10900	9900	8100	10100	13300	15300
Прямі іноземні інвестиції, млн доларів США	5 900	6 000	5 300	5 500	2 500	3 800	4 400
Інфляція, доларів США, %	1,5	2,96	1,74	1,5	0,76	0,73	2,07

Джерело: складено авторами на основі [8].

Незадовільними є економічні індекси України у світових рейтингах (рис. 2), які дозволяють констатувати низький рівень інвестиційної привабливості держави і потенціал нарощення інвестицій, хоча показники основних економічних індексів, порівняно з минулими роками, покращуються, а тому можемо спостерігати позитивну тенденцію. Проте інвестиційний імідж країни залишається незадовільним.

На вітчизняне інвестиційне середовище значно впливає проведення структурних реформ в Україні, що допомогли країні частково впоратися з борговим навантаженням й поліпшити позиції на зовнішніх ринках.

Однак, такі чинники, як корупція, нестабільність політичного і економічного сектору країни, дестабілізація валютного ринку, відсутність належного законодавства й гальмування реформ зменшують

притік інвестицій та залучення іноземних інвесторів. Зокрема, статистичні дані свідчать, що в 2017 р. приплив прямих іноземних інвестицій упав удвічі порівняно з 2016 р.

Нині Україна значно відстає від своїх країн-сусідів та багатьох провідних європейських країн. Враховуючи курс країни на Євроінтеграцію, створення потужного інвестиційного середовища є важливою складовою побудови стійкої та конкурентоспроможної економіки.

Нині існує об'єктивна потреба в реформуванні системи державних фінансів та активізації державних і місцевих органів влади до залучення інвестиційних ресурсів для реалізації комплексу соціально-економічних програм.

Рисунок 2. Позиції України у світових економічних рейтингах, що визначають потенціал вітчизняного інвестиційного середовища

Джерело: складено авторами на основі [8].

Необхідною складовою реформування системи державних фінансів має стати вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм, в основі яких доцільно використовувати системний підхід, який дозволяє визначити всі його складові та взаємозв'язки між ними. Орієнтуючись на мету, інтереси суб'єктів управління РІП, чинники та загрози цим інтересам визначимо ряд завдань, які повинні вирішуватися за допомогою механізму реалізації регіональних інвестиційних програм [9]:

- 1) створення соціально-економічних умов, що сприятимуть ефективному розвитку в регіоні інвестиційної діяльності;
- 2) формування ефективної організаційно-управлінської системи підтримки інвестиційної діяльності в регіонах;
- 3) стимулювання вітчизняних та іноземних інвесторів;
- 4) формування сучасної інвестиційної інфраструктури;
- 5) вибір комплексу інвестиційних програм і проектів відповідно до інвестиційної стратегії регіону;
- 6) забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку регіону.

Потрібно відмітити, що інвестиційна привабливість країни формується з інвестиційної привабливості її окремих регіонів. Починаючи з 2014 р. Державна служба статистики України наводить дані без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та частини зони проведення Операції Об'єднаних сил. Цим можна частково пояснити загальне зменшення обсягів інвестицій у 2014–2017 рр. Але, крім цього, відбулось абсолютне зменшення обсягу іноземних інвестицій по всіх областях країни, крім Івано-Франківської, де спостерігається збільшення надходжень іноземних інвестицій, а їх частка в загальній сумі інвестицій зростає з 1,4 до 1,9 % [10].

Україна має досить негативний показник інвестиційного іміджу, зумовлений політичними та економічними факторами, а тому непомітним залишається те, що держава за останні роки зробила відчутні кроки в напрямку інтеграції у світову економіку. Проте значних змін в інвестиційному середовищі країни так й не відбулося, а обсяг зростання інвестицій недоцільно вважати позитивним, адже більша їхня частина надходить з офшорних зон (Кіпр, Віргінські острови тощо).

Рисунок 3. Шляхи оптимізації інвестиційного середовища України

Джерело: складено авторами на основі [10; 11; 12].

З метою активізації іноземного інвестування в Україні, уряд має здійснити низку дієвих реформ. Шляхи оптимізації інвестиційного середовища України наведені на рисунку 3, зокрема серед них доцільно виокремити такі:

- створення в Україні інституції, функціональним обов'язком якої б мав стати захист інтересів інвесторів, зокрема в пріоритеті повинні бути іноземні інвестори;

- впровадження надійної законодавчої системи, яка відповідає міжнародним стандартам;
- сприяння забезпеченню більшої відкритості діяльності ринків цінних паперів з метою залучення іноземних інвестицій в корпоративний сектор, що також дозволить населенню інвестувати свої заощадження в економіку країни;
- застосування податкових інструментів для оптимізації інвестиційного клімату України, зокрема податкових пільг та податкового кредиту.

Також нині основним завданням уряду є відновлення інвестиційної привабливості країни, створення сприятливих умов для повернення, а в майбутньому і примноження іноземних інвестицій [10].

Створення позитивного інвестиційного іміджу в Україні дасть змогу поліпшити процес залучення іноземних інвестицій, покращити експортну діяльність суб'єктів господарювання, а також уможливить запровадити інноваційні методи та технології в галузях національного виробництва.

Висновок. Отже, у статті проаналізовано сучасний стан інвестиційного клімату України. Попри позитивну тенденцію основних макроекономічних показників, завчасно давати позитивну оцінку інвестиційному середовищу країни.

Серед виявлених проблем, варто виокремити такі: високий рівень корупції та тінізації економіки; монополізація вітчизняного ринку; низька інвестиційна привабливість регіонів; невисокі показники експортної діяльності; відсутність політичної та економічної стабільності, що негативно впливає на інвестиційний імідж країни.

Держава повинна спрямовувати зусилля на створення належного іміджу внутрішнього ринку. Відповідно, перш за все, необхідно створити дієвий механізм захисту прав та інтересів інвесторів, який буде чітко визначений на законодавчому рівні. Враховуючи неможливість швидкого досягнення політичної стабільності через низку геополітичних факторів, потрібно спрямовувати ресурси на досягнення економічної та соціальної стабільності, що позитивно вплине на інвестиційний імідж країни. Доцільно ринки цінних паперів зробити більш відкритими та прозорими, що сприятиме не лише надходженню додаткових іноземних інвестицій в корпоративний сектор економіки, а й дозволить населенню спрямовувати свої заощадження в інвестиції.

В умовах глобалізації важливими є показники розвитку експортної діяльності країни та її інноваційне спрямування. Тому ці два питання мають стати пріоритетними у стратегії реформування держави, адже якщо враховувати євроінтеграційний вектор країни, то важливою умовою успішного виходу на європейський ринок є підтримка інноваційної, інвестиційної та експортної діяльності.

Список використаних джерел

1. *Про інвестиційну діяльність: закон України від 18.09.1991, № 1560-XII. Верховна Рада України.* URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Хрущ Н. А., Шевчишина Н. В. *Формирование инвестиционной стратегии в системе перспективного управления инвестиционной деятельностью предприятия. Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект : сб. научн. трудов.* Донецк : ДонНУ, 2006. С. 574–580.
3. Квасницька Р. С. *Дефініційний аналіз поняття «інвестиційна діяльність».* Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки. 2014. Вип. 26. С. 198–203.
4. Затонацька Т. Г., Отецький В. Л. *Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки.* Фінанси України. 2006. №7. С. 38–49.
5. Музиченко А. С. *Інвестиційна діяльність в Україні.* Київ : Кондор, 2005. 406 с.
6. Стефанович Є. А. *Інвестиційна діяльність як економічне явище.* Економіка та держава. 2010. № 11. С. 60–64.
7. Пічугіна Т. С., Забродська Л. Д. *Інвестиційна діяльність підприємства: сутність та зміст управління. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг.* 2013. Вип. 2 (1). С. 146–154.
8. *Державна служба статистики України / Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України.* URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Кужелев М. О., Нечипоренко А. В. *Механізм реалізації регіональних інвестиційних програм як фінансовий інструмент стимулювання регіонального розвитку. Схід. – Маріуполь : Громадська організація «Український культурологічний центр», 2017. Вип. 6 (152). С. 22–27.*
10. Кужелев М. О., Нечипоренко А. В. *Фінансові інструменти стимулювання регіонального розвитку: практика використання в Україні : монографія.* Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.
11. *Association agreement: from partnership to cooperation : collective monograph.* Hamilton, Ontario: Accent Graphics Communications & Publishing, 2018. 276 p.
12. *Innovations in Science: the Challenges of Our Time : collective monograph / edited by M. Dei, O. Rudenko, Y. Tsekhmister, V. Lunov.* Hamilton : Accent Graphics Communications & Publishing, 2018. 556 p.

References

1. *Pro investytsiynu diialnist: zakon Ukrainy vid 18.09.1991, № 1560- XII. Verkhovna Rada Ukrainy.* URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Khrushch, N. A. & Shevchishina, N. V. (2006) *Formirovanie investitsionnoy strategii v sisteme perspektivnogo upravleniya investitsionnoy deyatel'nost'yu predpriyatiya. Problemy razvitiya vneshneekonomicheskikh svyazey i privlecheniya inostrannykh investitsiy: regional'nyy aspekt : sb. nauchn. trudov.* Donetsk : DonNU, 574–580.

3. Kvasnytska, R. S. (2014) *Definitysiyi analiz poniattia «investytsiina diialnist»*. Naukovyi visnyk Bukovynskoho derzhavnoho finansovo-ekonomichnoho universytetu. *Ekonomichni nauky*, 26. 198–203.
4. Zatonatska, T. H. & Otetskyi V. L. (2006) *Stratehiia naroshchuvannia investytsiinoho potentsialu natsionalnoi ekonomiky*. *Finansy Ukrainy*, 7. 38–49.
5. Muzychenko, A. S. (2005) *Investytsiina diialnist v Ukraini*. Kyiv : Kondor, 2005. 406 s.
6. Stefanovych, Ye. A. (2010) *Investytsiina diialnist yak ekonomichne yavyshe* / *Ekonomika ta derzhava*, 11. 60–64.
7. Pichuhina, T. S. & Zbrodska, L. D. (2013) *Investytsiina diialnist pidpriemstva: sutnist ta zmist upravlinnia. Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*, 2 (1). 146–154.
8. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiyni veb-sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Kuzheliev, M. O. & Nechyporenko A. V. (2017) *Mekhanizm realizatsii rehionalnykh investytsiynykh prohram yak finansovi instrument stymuliuvannia rehionalnoho rozvytku*. *Skhid. Mariupol*, 6 (152). 22–27.
10. Kuzheliev, M. O. & Nechyporenko A. V. (2019) *Finansovi instrumenty stymuliuvannia rehionalnoho rozvytku: praktyka vykorystannia v Ukraini : monohrafiia*. Kyiv : «Tsentri uchbovoi literatury», 224 s.
11. *Association agreement: from partnership to cooperation : collective monograph*. Hamilton, Ontario: Accent Graphics Communications & Publishing, 2018. 276 p.
12. *Innovations in Science: the Challenges of Our Time : collective monograph / edited by M. Dei, O. Rudenko, Y. Tsekhmister, V. Lunov*. Hamilton : Accent Graphics Communications & Publishing, 2018. 556 p.

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Кужелєв Михайло Олександрович, доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи, Університет державної фіскальної служби України
e-mail: m-kristo@ukr.net

Плахотнюк Володимир Віталійович, здобувач Навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи, Університет державної фіскальної служби України
вул. Університетська, 31, м. Ірпін, 08201, Київська область, Україна
e-mail: w.plah@ukr.net

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Кужелев Михаил Александрович, доктор экономических наук, профессор, директор Учебно-научного института финансов, банковского дела, Университет государственной фискальной службы Украины

Плахотнюк Владимир Витальевич, соискатель Учебно-научного института финансов, банковского дела, Университет государственной фискальной службы Украины
ул. Университетская, 31, г. Ирпень, 08201, Киевская область, Украина

DATA ABOUT THE AUTHORS

Kuzheliev Mykhailo, Doktor of Science (Economics), Professor, Director of Educational and Scientific Institute of Finance and Banking, State Fiscal Service of Ukraine

Plahotniuk Volodymyr, student of of Educational and Scientific Institute of Finance and Banking, University State Fiscal Service of Ukraine
31, Universitetska street, Irpin, 08201, Ukraine

Подано до редакції 18.03.2019

Прийнято до друку 27.03.2019

УДК 339.9 332.135(438)

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2019-41-126-136>**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЛЮБЛІНСЬКОГО ВОЄВОДСТВА****Maria Miczyńska-Kowalska**

Актуальність теми дослідження. Розвиток визначається послідовними соціальними та структурними утвореннями, що описують економічні системи окремих суспільств, релігію, особливості соціальної структури, демографічні фактори, відкриття, винаходи, культурні дифузії, соціальні рухи. У 21-му столітті глобальна економіка зазнала змін. В даний час більша увага приділяється знанням, сучасним технологіям та інноваціям. Розвиток складається з багатьох факторів, наприклад, географічне положення, природні ресурси, фінансовий капітал, людський капітал, використання сучасних технологій, державна політика. Люблінське воєводство є одним з найбільш розвиваються у Польщі регіонів.